

Nacrt

Uredba Komisije (EU) br. .../... od ... o primjeni članka 101. stavka 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na određene kategorije sporazuma o istraživanju i razvoju

(Tekst mjerodavan za Europski gospodarski prostor)

EUROPSKA KOMISIJA,

Uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

Uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EEZ) br. 2821/71 od 20. prosinca 1971. o primjeni članka 85. stavka 3. Ugovora na kategorije sporazuma, odluka i usklađeno djelovanje¹,

Objavom nacrtu ove Uredbe,

Nakon savjetovanja sa Savjetodavnim odborom za ograničavajuća djelovanja i vladajuće položaje,

Budući da:

(1) Uredba (EEZ) br. 2821/71 ovlašćuje Komisiju da članak 101. stavak 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije* uredbom primijeni na određene kategorije sporazuma, odluka i usklađeno djelovanje koji su obuhvaćeni člankom 101. stavkom 1. i za cilj imaju istraživanje i razvoj proizvoda, tehnologija ili procesa do stadija industrijske primjene, te korištenje rezultata, uključujući odredbe koje se odnose na prava intelektualnog vlasništva.

(2) Članak 179. stavak 2. Ugovora poziva Zajednicu da potiče poduzetnike, uključujući male i srednje poduzetnike, na istraživačke aktivnosti visoke kvalitete koje se odnose na tehnološki napredak, kao i da podrži njihova nastojanja da surađuju jedni s drugima. Ova je Uredba usmjerena olakšavanju istraživanja i razvoja i istovremenoj učinkovitoj zaštiti tržišnog natjecanja.

(3) Uredba Komisije (EZ) br. 2659/2000 od 29. studenog 2000. o primjeni članka 81. stavka 3. Ugovora na kategorije sporazuma o istraživanju i razvoju² definira kategorije sporazuma o istraživanju i razvoju za koje je Komisija smatrala da zadovoljavaju uvjete utvrđene u članku 101. stavku 3. Ugovora. S obzirom na sveukupno pozitivno iskustvo u primjeni te Uredbe, koja istječe 31. prosinca 2010., te uzimajući u obzir nova iskustva stečena nakon njezinog donošenja, primjereno je donijeti novu uredbu o skupnom izuzeću.

(4) Ova bi Uredba trebala zadovoljiti dva uvjeta, i to osiguranje učinkovite zaštite tržišnog natjecanja i pružanje odgovarajuće pravne sigurnosti za poduzetnike. Postavljanje ovih ciljeva treba uzeti u obzir potrebu pojednostavljenja upravnog nadzora i zakonodavnog okvira u najvećoj mogućoj mjeri. U primjeni članka 101. stavka 3. Ugovora općenito se može

¹ SL L 285, 29.12.1971., str. 46.

* S učinkom od 1. prosinca 2009., članak 81. Ugovora o EZ-u postao je članak 101. Ugovora o funkcioniranju Europske unije. Dva su članka u svojoj biti istovjetna. U smislu ove Uredbe pozivanja na članak 101. Ugovora o funkcioniranju EU treba razumijevati kao pozivanja na članak 81. Ugovora o EZ-u tamo gdje je to primjereno. Ugovor o funkcioniranju EU također je uveo određene promjene u terminologiji, primjerice zamjenjujući „Zajednicu“ izrazom „Unija“ i „zajedničko tržište“ „unutarnjim tržištem“. Terminologija Ugovora o funkcioniranju EU korištena je kroz čitavu ovu Uredbu.

² SL L 304, 5.12.2000., str. 7.

pretpostaviti da će ispod određene razine tržišne snage pozitivni učinci sporazuma o istraživanju i razvoju prevagnuti nad negativnim učincima na tržišno natjecanje.

(5) U primjeni članka 101. stavka 3. Ugovora putem uredbe, nije potrebno utvrditi one sporazume koji mogu biti obuhvaćeni člankom 101. stavkom 1. Ugovora. U pojedinačnoj ocjeni sporazuma iz članka 101. stavka 1. Ugovora, treba voditi računa o nekoliko čimbenika, a posebice o tržišnoj strukturi na tome mjerodavnom tržištu.

(6) Sporazumi o zajedničkoj provedbi aktivnosti istraživanja ili zajedničkog razvoja rezultata istraživanja, do ali ne uključujući fazu industrijske primjene, općenito nisu obuhvaćeni člankom 101. stavkom 1. Ugovora. Međutim, u određenim okolnostima, primjerice kada sudionici pristaju ne obavljati daljnja istraživanja i razvoj na istom području i na taj se način odriču prilike stjecanja konkurentskih prednosti pred drugim sudionicima, takvi sporazumi mogu biti obuhvaćeni člankom 101. stavkom 1. i uslijed toga trebaju biti obuhvaćeni ovom Uredbom.

(7) Pogodnost izuzeća utvrđena ovom Uredbom treba biti ograničena na one sporazume za koje se s dostatnom sigurnošću može pretpostaviti da zadovoljavaju uvjete iz članka 101. stavka 3. Ugovora.

(8) Suradnja na polju istraživanja i razvoja i na polju korištenja time dobivenih rezultata općenito promiče tehnički i gospodarstveni napredak ako sudionici u suradnju ulaze s usporedivim vještinama, sredstvima odnosno aktivnostima. ovo također uključuje situacije u kojima jedan sudionik samo financira aktivnosti istraživanja i razvoja drugog sudionika.

(9) Zajedničko korištenje rezultata može se smatrati prirodnom posljedicom zajedničkog istraživanja i razvoja. Ono se može javiti u različitim oblicima kao što su proizvodnja, korištenje prava intelektualnog vlasništva koja značajno doprinose tehničkom ili gospodarstvenom napretku, odnosno plasiranje novih proizvoda na tržište.

(10) Općenito se može očekivati da će potrošači ostvariti korist uslijed povećanog opsega i učinkovitosti istraživačkog i razvojnog rada kroz uvođenje novih ili poboljšanih proizvoda odnosno usluga ili snižavanje cijena proizašlo iz novih ili poboljšanih tehnologija odnosno procesa.

(11) Da bi se opravdalo izuzeće, zajedničko korištenje se treba odnositi na proizvode, tehnologije ili procese kod kojih je uporaba rezultata tog istraživanja i razvoja odlučujuća. Štoviše, svi sudionici trebaju sporazumom o istraživanju i razvoju dogovoriti da će svi imati puni pristup konačnim rezultatima zajedničkog istraživanja i razvoja, uključujući sva proizašla prava intelektualnog vlasništva i know-how, u svrhu daljnjeg istraživanja, razvoja i iskorištavanja, i to čim konačni rezultati postanu dostupni. Pristup rezultatima općenito ne bi trebao biti ograničen s obzirom na uporabu rezultata u svrhu daljnjeg istraživanja i razvoja. Međutim, ako sudionici u skladu s ovom Uredbom ograniče svoja prava korištenja, posebice ako se specijaliziraju u smislu korištenja, pristup rezultatima u svrhu korištenja može se sukladno tome ograničiti. Povrh toga, tamo gdje akademska tijela, istraživački instituti ili poduzetnici koji pružaju istraživanje i razvoj kao komercijalnu uslugu bez da su uobičajeno aktivni u korištenju rezultata, sudjeluju u tome istraživanju i razvoju, mogu se složiti da koriste te rezultate istraživanja i razvoja samo u svrhu daljnjeg istraživanja. Ovisno o svojim mogućnostima i komercijalnim potrebama sudionici mogu nejednako doprinostiti suradnji na istraživanju i razvoju. Stoga, kako bi odrazio i nadoknadio razlike u vrijednosti ili prirodi

doprinosu sudionika sporazuma, sporazum o istraživanju i razvoju koji ostvaruje povlasticu iz ove Uredbe može urediti da jedan sudionik drugome daje naknadu za dobivanje pristupa rezultatima u svrhu daljnjeg istraživanja ili korištenja. Međutim, naknada ne smije biti toliko visoka da u biti zapriječi takav pristup.

(12) Jednako tako, ako sporazum o istraživanju i razvoju ne predviđa zajedničko korištenje rezultata, sudionici trebaju sporazumom o istraživanju i razvoju urediti međusobno davanje pristupa svojem prethodno postojećem know-howu, dokle god je taj know-how prijeko potreban u svrhu korištenja rezultata drugih sudionika. Stope zaračunatih licenčnih naknada ne smiju biti toliko visoke da u biti drugim sudionicima zapriječe pristup know-howu.

(13) Izuzeće koje utvrđuje ova Uredba treba biti ograničeno na sporazume o istraživanju i razvoju koji poduzetnicima ne pružaju mogućnost uklanjanja konkurencije s obzirom na znatan dio proizvoda, usluga ili tehnologija o kojima je riječ. Iz skupnog izuzeća je potrebno isključiti sporazume između konkurenata, čiji zbrojeni udjel tržišta proizvoda, usluga ili tehnologija podložnih poboljšanju ili zamjenjivanju rezultatima istraživanja i razvoja, prelazi određenu razinu u vrijeme zaključivanja toga sporazuma. Međutim, ne postoji pretpostavka niti da su sporazumi o istraživanju i razvoju obuhvaćeni člankom 101. stavkom 1. Ugovora, niti da oni ne ispunjavaju uvjete iz članka 101. stavka 3. Ugovora u slučaju prelaska praga tržišnog udjela, utvrđenog ovog Uredbom, ili neispunjenja ostalih uvjeta iz ove Uredbe. U takvim slučajevima, potrebno je provesti pojedinačnu ocjenu sporazuma o istraživanju i razvoju prema članku 101. Ugovora.

(14) Da bi se jamčilo održavanje učinkovitog tržišnog natjecanja za vrijeme zajedničkog korištenja rezultata, treba postaviti uvjet da skupno izuzeće prestaje biti primjenjivo ako zbrojeni udjel sudionika na tržištu proizvoda, usluga ili tehnologija proizašlih iz zajedničkog istraživanja i razvoja postane prevelik. Ovo izuzeće treba se nastaviti primjenjivati, bez obzira na tržišne udjele sudionika, određeno vrijeme nakon početka zajedničkog korištenja, kako bi se pričekalo stabilizaciju njihovih tržišnih udjela, posebice poslije uvođenja jednog potpuno novog proizvoda, i jamčilo postojanje najkraćeg potrebnog razdoblja za povrat uloženi sredstava.

(15) Ova Uredba ne bi trebala izuzimati sporazume koji sadržavaju ograničenja koja nisu prijeko potrebna kako bi se postigli pozitivni učinci proizašli iz sporazuma o istraživanju i razvoju. U načelu, sporazumi koji sadrže određena stroga ograničenja tržišnog natjecanja koja se odnose na ograničavanje slobode sudionika u provođenju istraživanja i razvoja na području koje nije vezano uz sporazum, određivanje cijena koje se zaračunavaju trećim stranama, ograničavanje obujma proizvodnje ili prodaje i ograničavanje pasivne prodaje ugovornih proizvoda ili tehnologija na teritorijima odnosno klijentima koji su rezervirani za druge sudionike sporazuma, trebaju biti isključeni iz povlastice izuzeća koje utvrđuje ova Uredba bez obzira na tržišni udjel sudionika. U tom smislu, ograničenja koja se odnose na područje uporabe ne predstavljaju ograničavanje proizvodnje ili prodaje niti ograničavanje u smislu teritorija odnosno klijenata.

(16) Ograničenje tržišnog udjela, neizuzimanje određenih sporazuma i uvjeti predviđeni ovom Uredbom trebali bi osigurati da sporazumi na koje se odnosi skupno izuzeće ne omoguće sudionicima uklanjanje tržišnog natjecanja u odnosu na znatan dio dotičnih proizvoda ili usluga.

(17) Ne može se isključiti mogućnost nastanka protutržišnih učinaka zatvaranja tržišta ako jedan sudionik sporazuma financira više projekata istraživanja i razvoja koje provode konkurenti u odnosu na iste ugovorne proizvode ili tehnologije, posebice ako taj sudionik stekne isključivo pravo korištenja rezultata prema trećim stranama. Stoga bi povlastica iz ove Uredbe trebala vrijediti za takve plaćane sporazume o istraživanju i razvoju samo ako zbrojeni tržišni udjel svih sudionika uključenih u povezane sporazume, a to su sudionik koji pruža financiranje i svi sudionici koji provode aktivnosti istraživanja i razvoja, ne prelazi 25%.

(18) Sporazumi između poduzetnika koji nisu konkurentski proizvođači proizvoda, tehnologija ili procesa koji se mogu poboljšati, nadomjestiti ili zamijeniti rezultatima istraživanja i razvoja uklonit će učinkovitu konkurenciju na polju istraživanja i razvoja samo u iznimnim okolnostima. Zato je primjereno omogućiti da takvi sporazumi ostvare povlasticu izuzeća utvrđenu ovom Uredbom bez obzira na tržišni udjel, te pristupiti tim iznimnim slučajevima opozivanjem te povlastice.

(19) Ako u pojedinom slučaju Komisija utvrdi da sporazum, na koji se primjenjuje izuzeće predviđeno ovom Uredbom, ipak proizvodi učinke u suprotnosti s člankom 101. stavkom 3. Ugovora, može opozvati povlasticu iz ove Uredbe prema članku 29. stavku 1. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1/2003 od 16. prosinca 2002. o primjeni pravila o tržišnom natjecanju utvrđenih u člancima 81. i 82. Ugovora³.

(20) U pojedinom slučaju u kojem sporazum, na koji se primjenjuje izuzeće predviđeno ovom Uredbom, ipak proizvodi učinke u suprotnosti s člankom 101. stavkom 3. Ugovora na teritoriju države članice ili njegovom dijelu, a taj teritorij ima sva obilježja zasebnog zemljopisnog tržišta, tijelo za tržišno natjecanje te države članice može opozvati povlasticu iz ove Uredbe prema članku 29. stavku 2. Uredbe (EZ) br. 1/2003 u odnosu na teritorij te države članice ili njegov dio.

(21) Povlastica iz ove Uredbe može biti opozvana prema članku 29. Uredbe (EZ) br. 1/2003 ako, primjerice, postojanje sporazuma o istraživanju i razvoju znatno ograničava mogućnost trećih strana da provode istraživanje i razvoj na mjerodavnom polju zbog drugdje raspoloživog ograničenog istraživačkog kapaciteta, zatim ako zbog osobite strukture ponude postojanje sporazuma o istraživanju i razvoju znatno ograničava trećim stranama pristup tržištu ugovornih proizvoda ili tehnologija, ako bez objektivno valjanog razloga sudionici ne koriste rezultate zajedničkog istraživanja i razvoja prema trećim stranama, ako ugovorni proizvođači ili tehnologije na čitavom unutarnjem tržištu odnosno njegovom znatnom dijelu ne podliježu konkurenciji proizvoda, tehnologija ili procesa koje korisnici smatraju istovjetnima s obzirom na njihova obilježja, cijenu i namjeravanu uporabu, odnosno ako bi postojanje sporazuma o istraživanju i razvoju ograničilo tržišno natjecanje u inovacijama ili uklonilo učinkovito tržišno natjecanje u istraživanju i razvoju na pojedinom tržištu.

(22) Budući da su sporazumi o istraživanju i razvoju često dugoročne prirode, posebno ako se suradnja proširuje na korištenje njihovih rezultata, razdoblje važenja ove Uredbe treba utvrditi na 12 godina,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

³ SL L 1, 4.1.2003., str. 1.

Članak 1. Definicije

U smislu ove Uredbe:

(a) „sporazum o istraživanju i razvoju“ označava sporazum zaključen između dvaju ili više sudionika koji su vezani uz uvjete pod kojima ti sudionici provode:

(i) zajedničko istraživanje i razvoj ugovornih proizvoda ili tehnologija i zajedničko korištenje rezultata toga istraživanja i razvoja,

(ii) zajedničko korištenje rezultata istraživanja i razvoja ugovornih proizvoda ili tehnologija do kojih su zajednički došli sukladno prethodnom sporazumu između istih sudionika,

(iii) zajedničko istraživanje i razvoj ugovornih proizvoda ili tehnologija bez zajedničkog korištenja rezultata,

(iv) plaćeno istraživanje i razvoj ugovornih proizvoda ili tehnologija i zajedničko korištenje rezultata toga istraživanja i razvoja,

(v) zajedničko korištenje rezultata plaćenog istraživanja i razvoja ugovornih proizvoda ili tehnologija sukladno prethodnom sporazumu između istih sudionika, ili

(vi) plaćeno istraživanje i razvoj ugovornih proizvoda ili tehnologija bez zajedničkog korištenja rezultata;

(b) „sporazum“ označava sporazum, odluku udruženja poduzetnika ili usklađeno djelovanje;

(c) „istraživanje i razvoj“ označava stjecanje know howa vezanog uz proizvode, tehnologije ili procese i provođenje teorijskih analiza, sustavnog proučavanja ili eksperimentiranja, uključujući i eksperimentalnu proizvodnju, tehnička testiranja proizvoda ili procesa, postavljanje potrebnih objekata i pribavljanje prava intelektualnog vlasništva za dobivene rezultate;

(d) „proizvod“ označava robu ili uslugu, uključujući polugotove robe ili usluge i konačne proizvode ili usluge;

(e) „ugovorna tehnologija“ označava tehnologiju ili proces koji nastaju iz zajedničkog istraživanja i razvoja;

(f) „ugovorni proizvod“ označava proizvod koji nastaje iz zajedničkog istraživanja i razvoja ili je proizveden ili nabavljen primjenom ugovornih tehnologija;

(g) „korištenje rezultata“ označava proizvodnju ili distribuciju ugovornih proizvoda ili primjenu ugovornih tehnologija odnosno dodjeljivanje ili licenciranje prava intelektualnog vlasništva ili prenošenje know howa potrebnog za takvu proizvodnju ili primjenu;

(h) „prava intelektualnog vlasništva“ označava prava intelektualnog vlasništva, uključujući prava industrijskog vlasništva, autorska prava i srodna prava;

(i) „*know-how*“ označava paket nepatentiranih praktičnih informacija, proistekao iz iskustva i testiranja, koji je tajan, značajan i identificiran;

(j) „tajan“ u kontekstu know-howa znači da taj know-how nije općenito poznat ili jednostavno dostupan;

(k) „značajan” u kontekstu know-howa znači da je taj know-how bitan i koristan za proizvodnju ugovornih proizvoda ili za primjenu ugovornih tehnologija;

(l) „označen” u kontekstu know-howa znači da je know-how opisan na dostatno obuhvatan način kako bi se omogućila provjera da ono ispunjava kriterije tajnosti i značajnosti;

(m) „zajednički” u kontekstu aktivnosti provedenih u sklopu sporazuma o istraživanju i razvoju označava aktivnosti kod kojih je dotičan rad:

(i) izvršio zajednički tim, organizacija ili poduzetnik,

(ii) zajednički povjeren trećoj strani, ili

(iii) raspodijeljen između sudionika kroz specijaliziranje u istraživanju i razvoju ili u korištenju;

(n) „specijalizacija u kontekstu istraživanja i razvoja” znači da je svaki sudionik uključen u aktivnosti istraživanja i razvoja koje su obuhvaćene sporazumom o istraživanju i razvoju te da sudionici između sebe dijele rad na istraživanju i razvoju na način koji smatraju najprikladnijim; ovo ne uključuje plaćeno istraživanje i razvoj;

(o) „specijalizacija u kontekstu korištenja” znači da sudionici među sobom raspodjeljuju pojedinačne zadatke kao što su proizvodnja ili distribucija, odnosno jedan drugome nameću ograničenja vezana uz korištenje rezultata, kao što su ograničenja u pogledu određenih teritorija, klijenata ili područja uporabe; ovo uključuje situaciju u kojoj samo jedan sudionik proizvodi i distribuira ugovorne proizvode temeljem isključive licence koju su dodijelili drugi sudionici;

(p) „plaćeno istraživanje i razvoj” označava istraživanje i razvoj koje provodi jedan sudionik, a financira drugi sudionik sporazuma koji osigurava financijska sredstva;

(q) „sudionik koji osigurava financijska sredstva” označava sudionika koji financira plaćeno istraživanje i razvoj dok sam ne provodi nikakve aktivnosti istraživanja i razvoja;

(r) „konkurentski poduzetnik” označava stvarnog ili potencijalnog konkurenta;

(s) „stvarni konkurent” označava poduzetnika koji isporučuje proizvod, tehnologiju ili proces koji se može poboljšati, nadomjestiti ili zamijeniti ugovornim proizvodom ili tehnologijom na mjerodavnom zemljopisnom tržištu;

(t) „potencijalni konkurent” označava poduzetnika koji bi vjerojatno, u slučaju nepostojanja sporazuma o istraživanju i razvoju, na stvarnim osnovama, a ne samo kao puka teoretska mogućnost, u slučaju malog ali stalnog povećanja relativnih cijena u roku ne duljem od tri godine poduzeo neophodna dodatna ulaganja ili druge potrebne troškove zamjene kako bi isporučivao proizvod, tehnologiju ili proces koji se može poboljšati, nadomjestiti ili zamijeniti ugovornim proizvodom ili tehnologijom na mjerodavnom zemljopisnom tržištu;

(u) „mjerodavno tržište proizvoda” označava mjerodavno tržište proizvoda koji se mogu poboljšati, nadomjestiti ili zamijeniti ugovornim proizvodima;

(v) „mjerodavno tržište tehnologije” označava mjerodavno tržište tehnologija ili procesa koji se mogu poboljšati, nadomjestiti ili zamijeniti ugovornim tehnologijama.

2. U smislu ove Uredbe izrazi „poduzetnik“ i „sudionik“ uključuju njihove odnosne povezane poduzetnike.

„Povezani poduzetnici“ označavaju:

(a) poduzetnike u kojima je jedan sudionik sporazuma o istraživanju i razvoju, izravno ili neizravno:

(i) ovlašten da iskoristi više od polovine glasačkih prava,

(ii) ovlašten imenovati više od polovine članova nadzornoga odbora, upravnoga odbora ili tijela koja zakonito predstavljaju tog poduzetnika, ili

(iii) je ovlašten voditi poslove toga poduzetnika;

(b) poduzetnike koji su izravno ili neizravno ovlašteni, putem jednog sudionika sporazuma o istraživanju i razvoju, za prava ili ovlaštenja navedena pod (a);

(c) poduzetnike u kojima poduzetnik naveden pod (b) ima izravno ili neizravno prava ili ovlaštenja navedena pod (a);

(d) poduzetnike u kojima sudionik sporazuma o istraživanju i razvoju zajedno s jednim ili više poduzetnika navedenih pod (a), (b) ili (c), odnosno u kojima dva ili više tih poduzetnika zajednički imaju prava ili ovlaštenja navedena pod (a);

(e) poduzetnike u kojima prava ili ovlaštenja navedena pod (a) zajednički drže:

(i) sudionici sporazuma o istraživanju i razvoju ili njihovi odnosni povezani poduzetnici navedeni u točkama od (a) do (d), ili

(ii) jedan ili više sudionika sporazuma o istraživanju i razvoju odnosno jedan ili više njihovih povezanih poduzetnika navedenih u točkama od (a) do (d) i jedna ili više trećih strana.

Članak 2.

Izuzeće

1. Sukladno članku 101. stavku 3. Ugovora i prema odredbama ove Uredbe, ovime se određuje da se članak 101. stavak 1. ne odnosi na sporazume o istraživanju i razvoju.

Ovo se izuzeće primjenjuje u mjeri u kojoj takvi sporazumi sadrže ograničenja tržišnog natjecanja obuhvaćena člankom 101. stavkom 1. Ugovora.

2. Izuzeće predviđeno u stavku 1. također se odnosi na sporazume o istraživanju i razvoju čije se odredbe odnose na dodjeljivanje ili licenciranje prava intelektualnog vlasništva jednom sudioniku ili više njih, odnosno subjektu koji sudionici osnuju radi provedbe zajedničkog istraživanja i razvoja, plaćenog istraživanja i razvoja ili zajedničkog istraživanja, uz uvjet da te odredbe ne predstavljaju primarni predmet takvih sporazuma, već su izravno vezane i potrebne za njihovu provedbu.

Članak 3.

Uvjeti za izuzeće

1. Izuzeće predviđeno u članku 2. primjenjuje se podložno uvjetima navedenima u stavcima 2. do 5.

2. Sporazum o istraživanju i razvoju mora propisivati da će svi sudionici imati puni pristup konačnim rezultatima zajedničkog istraživanja i razvoja ili plaćenog istraživanja i razvoja, uključujući sva proizašla prava intelektualnog vlasništva i know-how, u svrhu daljnjeg istraživanja, razvoja i iskorištavanja, i to čim konačni rezultati postanu dostupni. Ako sudionici u skladu s ovom Uredbom ograniče svoja prava korištenja, posebice ako se specijaliziraju u smislu korištenja, pristup rezultatima u svrhu korištenja može se sukladno tome ograničiti. Povrh toga, istraživački instituti, akademska tijela ili poduzetnici koji pružaju istraživanje i razvoj kao komercijalnu uslugu bez da su uobičajeno aktivni u korištenju rezultata, mogu se složiti da ograniče svoje korištenje tih rezultata u svrhu daljnjeg istraživanja. Sporazum o istraživanju i razvoju može urediti da jedan sudionik drugome daje naknadu za davanje pristupa rezultatima u svrhu daljnjeg istraživanja ili korištenja, ali naknada ne smije biti toliko visoka da u biti zapriječi takav pristup.

3. Ne dovodeći u pitanje stavak 2., ako sporazum o istraživanju i razvoju predviđa samo zajedničko istraživanje i razvoj ili plaćeno istraživanje i razvoj, sporazum o istraživanju i razvoju mora propisivati da svaki sudionik mora dobiti pristup svakom prethodno postojećem know-howu drugih sudionika, ako je taj know-how prijeko potreban u svrhu korištenja rezultata. Sporazum o istraživanju i razvoju može urediti da si sudionici međusobno daju naknadu za davanje pristupa svojem prethodno postojećem know-howu, ali naknada ne smije biti toliko visoka da u biti zapriječi takav pristup.

4. Svako zajedničko korištenje mora se odnositi na rezultate koji su zaštićeni pravima intelektualnog vlasništva ili predstavljaju *know-how* i prije su potrebni za proizvodnju ugovornih proizvoda ili za primjenu ugovornih tehnologija.

5. Poduzetnici zaduženi za proizvodnju ugovornih proizvoda kroz specijalizaciju u kontekstu korištenja, moraju biti obvezni izvršiti narudžbe za dostavu ugovornih proizvoda od drugih sudionika, osim ako sporazum o istraživanju i razvoju također predviđa zajedničku distribuciju u smislu točke (m) (i) ili (ii) članka 1. stavka 1. odnosno ako su se sudionici usuglasili da ih može distribuirati samo sudionik koji proizvodi ugovorne proizvode.

Članak 4.

Prag tržišnog udjela i trajanje izuzeća

1. Ako sudionici sporazuma nisu konkurenti, izuzeće iz članka 2. primjenjuje se za vrijeme trajanja istraživanja i razvoja. Ako se rezultati zajednički koriste, izuzeće nastavlja trajati sedam godina od vremena kad se ugovorni proizvodi ili ugovorne tehnologije prvi puta plasiraju na tržište u okviru unutarnjeg tržišta.

2. U slučaju kad su dva ili više sudionika konkurenti, izuzeće iz članka 2. primjenjuje se tijekom razdoblja iz stavka 1. ovog članka samo ako u vrijeme zaključenja sporazuma o istraživanju i razvoju:

(a) u slučaju sporazuma o istraživanju i razvoju iz točke (a) (i), (ii) ili (iii) članka 1. stavka 1. zbrojeni tržišni udjel sudionika sporazuma o istraživanju i razvoju ne prelazi 25% mjerodavnog tržišta proizvoda i tehnologije; ili

(b) u slučaju sporazuma o istraživanju i razvoju iz točke (a) (iv), (v) ili (vi) članka 1. stavka 1., zbrojeni tržišni udjel sudionika koji pruža financijska sredstva i svih sudionika s kojima je taj sudionik zaključio sporazume o istraživanju i razvoju s obzirom na iste ugovorne proizvode ili ugovorne tehnologije, ne prelazi 25% mjerodavnog tržišta proizvoda i tehnologije.

3. Nakon kraja razdoblja navedenog u stavku 1., izuzeće se nastavlja primjenjivati sve dok zbrojeni tržišni udjel sudionika ne prijeđe 25% mjerodavnog tržišta proizvoda i tehnologije.

Članak 5.

Teška ograničenja

Izuzeće predviđeno člankom 2. ne odnosi se na sporazume o istraživanju i razvoju koji, izravno ili neizravno, samostalno ili zajednički s drugim čimbenicima pod kontrolom sudionika, za svoj cilj imaju neki od sljedećih navoda:

(a) ograničavanje slobode sudionika da izvrše istraživanja i razvoj samostalno ili u suradnji s trećim stranama na polju nepovezanom s onim na koje se odnosi to istraživanje i razvoj odnosno, nakon završetka zajedničkog istraživanja i razvoja ili plaćenog istraživanja i razvoja, na polju na koje se odnosi ili na nekom povezanom polju;

(b) ograničenje proizvodnje ili prodaje uz iznimku:

(i) postavljanje ciljeva proizvodnje, pri čemu zajedničko korištenje rezultata uključuje zajedničku proizvodnju ugovornih proizvoda;

(ii) postavljanje ciljeva prihoda od prodaje, pri čemu zajedničko korištenje rezultata uključuje zajedničku distribuciju ugovornih proizvoda ili zajedničko licenciranje ugovornih tehnologija u smislu točke (m) (i) ili (ii) članka 1. stavka 1.,

(iii) ograničavanja slobode sudionika da proizvode, prodaju, dodijele ili licenciraju proizvode, tehnologije ili procese koji su konkurentni ugovornim proizvodima ili ugovornim tehnologijama tijekom razdoblja na koje su sudionici dogovorili zajedničko korištenje rezultata;

(c) dogovor o cijenama prilikom prodaje ugovornog proizvoda ili licenciranja ugovornih tehnologija trećim stranama, uz iznimku dogovora o cijenama koje se zaračunavaju neposrednim klijentima ili dogovora o licenčnim naknadama koje se zaračunavaju neposrednim korisnicima licencije, i to u slučajevima kada zajedničko korištenje rezultata uključuje zajedničku distribuciju ugovornih proizvoda ili zajedničko licenciranje ugovornih tehnologija u smislu točke (m) (i) ili (ii) članka 1. stavka 1;

(d) ograničavanje teritorija na koje, odnosno klijenata kojima sudionici mogu pasivno prodavati ugovorne proizvode ili licencirati ugovorne tehnologije, uz iznimku uvjeta da se rezultati isključivo licenciraju drugom sudioniku sporazuma;

(e) uvjet da se ne provodi, odnosno da se ograniči, aktivna prodaja ugovornih proizvoda ili ugovornih tehnologija na teritorijima ili klijentima koji nisu isključivo dodijeljeni jednom od sudionika sporazuma kroz specijalizaciju u kontekstu korištenja;

(f) uvjet da se odbija zadovoljiti potražnja klijenata na teritorijima sudionika sporazuma, odnosno klijenata raspodijeljenih na neki drugi način između sudionika kroz specijalizaciju u kontekstu korištenja, koji bi ugovorne proizvode plasirali na tržište na drugim teritorijima u okviru unutarnjeg tržišta;

(g) uvjet da se korisnicima ili preprodavačima oteža nabavljanje ugovornih proizvoda od drugih preprodavača u okviru unutarnjeg tržišta.

Članak 6.

Isključena ograničenja

Izuzeće predviđeno u članku 2. ne primjenjuje se na sljedeće obveze sadržane u sporazumima o istraživanju i razvoju:

(a) obvezu da se po završetku istraživanja i razvoja ne osporava pravomoćnost prava intelektualnog vlasništva koja sudionici pridržavaju na unutarnjem tržištu i koja su relevantna za ta istraživanja i razvoj ili da se, po isteku sporazuma o istraživanju i razvoju, ne osporava valjanost prava intelektualnog vlasništva koja sudionici pridržavaju na unutarnjem tržištu i koja zaštićuju rezultate tih istraživanja i razvoja, bez dovođenja u pitanje mogućnosti da se uredi okončanje sporazuma o istraživanju i razvoju u slučaju kad bi jedan od sudionika osporavao pravomoćnost takvih prava intelektualnog vlasništva;

(b) uvjet da se ne daju licence trećim stranama za proizvodnju ugovornih proizvoda ili za primjenu ugovornih tehnologija, osim ako sporazum predviđa da barem jedan sudionik iskorištava rezultate zajedničkog istraživanja i razvoja ili plaćenog istraživanja i razvoja, a takvo se iskorištavanje odvija na unutarnjem tržištu u odnosu na treće strane.

Članak 7.

Primjena praga tržišnog udjela

U svrhu primjenjivanja praga tržišnog udjela predviđenoga u članku 4. primjenjuju se sljedeća pravila:

(a) tržišni udjel izračunava se na temelju vrijednosti prihoda od prodaje na tržištu; ako ti podaci nisu dostupni, procjene temeljene na drugim pouzdanim podacima o tržištu, uključujući količine robe prodane na tržištu, mogu se koristiti pri utvrđivanju tržišnog udjela sudionika;

(b) tržišni udjel izračunava se na temelju podataka koji se odnose na prethodnu kalendarsku godinu;

(c) tržišni udjel koji drže poduzetnici navedeni u točki (e) drugog podstavka članka 1. stavka 2. jednako se dijeli na svakog poduzetnika koji ima prava ili ovlaštenja nabrojena u točki (a) toga podstavka;

(d) ako tržišni udjel naveden u članku 4. stavku 3. početno nije veći od 25% već kasnije raste iznad ove razine a ne prijeđe 30%, izuzeće predviđeno u članku 2. se i dalje primjenjuje na

razdoblje od dvije uzastopne kalendarske godine nakon one godine u kojoj je prag od 25% prvi puta prijeđen;

(e) ako tržišni udjel naveden u članku 4. stavku 3. početno nije veći od 25% već kasnije raste iznad 30%, izuzeće navedeno u članku 2. nastavlja se primjenjivati za vrijeme od jedne kalendarske godine nakon one godine u kojoj je razina od 30% prvi puta prijeđena;

(f) pogodnost iz točaka (d) i (e) ne smije se zbrajati kako bi se premašilo razdoblje od dvije kalendarske godine.

Članak 8.

Prijelazno razdoblje

Zabrana utvrđena u članku 101. stavku 1. Ugovora ne primjenjuje se u razdoblju od 1. siječnja 2011. do 31. prosinca 2012. na sporazume koji su već na snazi od 31. prosinca 2010., a ne udovoljavaju uvjetima za izuzeće navedenima u ovoj Uredbi već udovoljavaju uvjetima za izuzeće navedenima u Uredbi (EZ) br. 2659/2000.

Članak 9.

Razdoblje važenja

Ova Uredba stupa na snagu 1. siječnja 2011.

Ističe 31. prosinca 2022.

Ova Uredba u cijelosti obvezuje i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu, ...

Za Komisiju

Predsjednik

José Manuel Barroso